

Naturvetarnas yttrande avseende remiss *Välja yrke*. *Slutbetänkande av yrkesprogramutredningen (SOU 2015:97)*

Naturvetarnas ingång till *Välja Yrke*

Naturvetarna är fackförbundet för akademiker inom naturvetenskap. Våra 32 000 medlemmar arbetar inom life science, jord, skog och miljö, de fysiska vetenskaperna, matematik och data. För oss är det oerhört viktigt att det finns människor som vill och får möjligheter att satsa på naturvetenskap.

Bland Naturvetarnas medlemmar finns också de naturbrukslärare som undervisar vid Sveriges Naturbruksgymnasier. Vi svarar på remissen om *Välja yrke* för att vi vill bidra med vår kunskap om naturbruksskolor och det värde de tillför samhället. Naturvetarna är övertygade om att naturbruksprogrammet har en viktig roll att spela för att motivera och utbilda framtidens naturvetare.

Yrkesprogrammets roll

Vårt intryck är att *Välja yrke* är en gedigen utredning med underbyggda och välargumenterade resonemang. Särskilt glada är vi över att många av förslagen bygger på forskning.

Naturvetarnas grundläggande hållning ifråga om gymnasieutbildning är att alla utbildningsprogram, oavsett om den ges inom ramen för generella program eller yrkesprogram, bör möjliggöra fortsatta studier. Vi tycker att det är både orättvist och orealistiskt att kräva att ungdomar ska veta vad de vill arbeta med resten av livet när de gör sitt gymnasieval. Det är dessutom troligt att framtidens arbetsliv i ännu högre grad än dagens kommer att ställa krav på högre utbildning. Att de gymnasieutbildningar som erbjuds skapar möjligheter och förbereder för fortsatta studier snarare än återvändsgränder är således oerhört angeläget.

Vidare är det viktigt att samhället skapar bästa möjliga förutsättningar för att så många elever som möjligt ska slutföra sin gymnasieutbildning. Såväl enskilda individer som samhället i stort tjänar på detta. Eftersom det finns ett tydligt samband mellan intresse och studiemotivation anser vi att det är en viktig pusselbit att det erbjuds utbildningsinriktningar som eleverna är genuint intresserade av. Erfarenheten visar att naturbruksgymnasierna tenderar att i högre grad kunna locka och motivera studieomotiverade elever att gå gymnasiet.

Sverige behöver naturbruksprogrammet

Naturvetarna anser att naturbruksprogrammet fyller en viktig funktion genom att fånga upp, kanalisera och stimulera intresse för naturvetenskap. Vår erfarenhet är nämligen att personer som går på naturbruksprogrammet ofta får ett ökat intresse för naturvetenskap i allmänhet utöver utbildningens profilämne. Detta innebär i sin tur att de får en ökad benägenhet att söka en naturvetenskaplig universitetsutbildning. Naturbruksgymnasierna erbjuder således både utbildningsvägar för dem som vill arbeta med lantbruk och djur *och* ett forum för att fånga upp och kanalisera intresse för naturvetenskap. Eftersom det redan råder kompetensbrist inom många naturvetenskapliga områden och Sverige kommer att behöva fler snarare än färre naturvetare i framtiden är det här välkommet. Naturvetarna anser att naturbruksgymnasiernas fortsatta varande bör prioriteras.

Vi vill vidare påpeka att naturbruksgymnasierna har en viktig roll i att förbereda framtida naturvetare för universitetsstudier. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har vid flera tillfällen påpekat hur viktigt det är att de studenter som börjar läsa hos dem har praktisk kunskap och erfarenhet inom deras ämnesområden. För ungdomar som växer upp i stadsmiljö är dessa erfarenheter svåra att tillägna sig och för dem fyller naturbruksprogrammet en viktig funktion.

Avslutande kommentarer

Naturvetarna delar utredningens analys att det idag finns brister i kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen på många svenska skolor. Givet hur viktigt gymnasievalet är, är detta mycket problematiskt. Naturvetarna tillstyrker därför utredningens förslag om att stärka grundskoleelevernas förutsättningar att få riktig och relevant information om arbetslivet. Särskilt angeläget tycker vi att det är att läroplaner och kursplaner förtydligas ifråga om att grundskolan ska ge kunskaper om arbetslivet. Avslutningsvis håller vi också med om att det studie- och yrkesvägledningen i grundskolan behöver utvecklas och vi tillstyrker därför även utredningens förslag om att tillsätta en ny utredning med uppdrag att göra detta.

Med vänlig hälsning,
Naturvetarna

Helena Nicklasson
Förbundsdirektör

Sofie Andersson
Utredare, utbildning och forskning